

OBSAH

I. ÚVOD

Úvod k 3. vydání	15
Úvod k 2. vydání	16
Úvod k 1. vydání	17

II. PREVENCE V PRIMÁRNÍ PÉČI

1 Preventivní programy ve všeobecném praktickém lékařství

Bohumil Seifert

1.1 Úvod	21
1.2 Možnosti praktického lékaře v primární prevenci ..	21
1.3 Programy praktického lékaře na podporu zdraví ..	22
1.4 Krátké intervence	23
1.5 Očkování	23
1.6 Preventivní opatření před cestou do zahraničí	24
1.7 Systematická preventivní činnost	24
1.8 Sekundární prevence kardiometabolických onemocnění	26
1.9 Sekundární prevence onkologických onemocnění	26
1.10 Dispenzarizace	28
1.11 Terciární prevence	30
1.12 Kvartérní prevence	30
1.13 Prevence v rámci pracovnílékařské činnosti	31

2 Prevence v pediatrii

Jarmila Seifertová, Pavel Kabiček

2.1 Prevence v pediatrii	33
2.2 Prevence v adolescenci	40

3 Prevence infekčních nemocí očkováním

Jiří Beran

3.1 Historie očkování	45
3.2 Očkování a jeho vliv na výskyt infekčních nemocí	48

3.3 Očkování, vakcinace a imunizace	49
3.4 Dělení očkovacích látek	49
3.5 Základní schémata vakcinace a přeočkování	53
3.6 Možnosti kombinace očkovacích látek	55
3.7 Nežádoucí účinky po očkování	56
3.8 Kontraindikace očkování	58
3.9 Principy správné imunizace	58
3.10 Očkování v rámci Národního imunizačního programu	59
3.11 Očkování dětí, adolescentů a dospělých mimo pravidelné očkování	61
3.12 Očkování při cestách do zahraničí	63

4 Cestovní lékařství (prevence zdravotních poruch u cestovatelů)

Jiří Beran, Jiří Vaništa

4.1 Čím se zabývá cestovní lékařství?	64
4.2 Prevence působení hlavních fyzikálních faktorů při cestování	65
4.3 Prevence zdravotních problémů spojených s dopravou	66
4.4 Prevence úrazů, nehod a pouličního násilí	69
4.5 Prevence a profylaxe malárie	69
4.6 Prevence cestovního průjmu	72
4.7 Prevence infekcí očkováním	72

5 Prevence v gynekologii a porodnictví

Tomáš Fait

5.1 Prevence v gynekologii	79
5.2 Prevence v porodnictví	90

6 Prevence v zubním lékařství

Erika Lenčová

6.1 Primární prevence	98
6.2 Sekundární prevence	107
6.3 Terciární prevence	108
6.4 Zdravotní politika – veřejná zubní péče	108

III. PREVENCE VE SPECIALIZOVANÉ PÉČI

- 7 Ateroskleróza a prevence kardiovaskulárních onemocnění** 113
Richard Češka
- 7.1 Rizikové faktory 113
- 7.2 Hyperlipoproteinemie a dyslipoproteinemie 115
- 7.3 Transport a metabolismus lipidů 117
- 7.4 Lipidy jako rizikový faktor kardiovaskulárních onemocnění – jak je to u diabetes mellitus a metabolického syndromu? 119
- 7.5 Klinický obraz 122
- 7.6 Terapie 122
- 7.7 Prognóza 129
- 8 Prevence kardiovaskulárních příhod: stanovení kardiovaskulárního rizika a přehled možností jeho ovlivnění** 131
Michal Vrablík
- 8.1 Definice kardiovaskulárního rizika 131
- 8.2 Kdy a jak určit kardiovaskulární riziko? 131
- 8.3 Stratifikace kardiovaskulárního rizika 136
- 8.4 Klinické situace, které ovlivňují kardiovaskulární riziko 139
- 8.5 Kardiovaskulární prevence – komplexní ovlivnění rizikových faktorů 140
- 8.6 Závěr 144
- 9 Antitrombotická léčba v prevenci cévních příhod** 145
Debora Karetová, Jan Bultas
- 9.1 Protidestičková léčiva 145
- 9.2 Antikoagulancia 148
- 9.3 Kombinace protidestičkové a antikoagulační léčby 154
- 10 Prevence v obezitologii a diabetologii** 155
Štěpán Svačina
- 10.1 Obezita a metabolický syndrom 155
- 10.2 Predikce obezity 156
- 10.3 Opatření k prevenci obezity 158
- 10.4 Prevence diabetu 163
- 10.5 Gestační diabetes a pozdější vznik diabetu 2. typu 168
- 10.6 Životní styl a nefarmakologická prevence diabetu 2. typu 168
- 10.7 Dietní vlivy a vznik diabetu 170
- 10.8 Alkohol a vznik diabetu 171
- 10.9 Fyzická aktivita a vznik diabetu 172
- 10.10 Sedavý způsob života a vznik diabetu 172
- 10.11 Toxicita prostředí a vznik diabetu 173
- 10.12 Fetální malnutrice a diabetes 2. typu 173
- 10.13 Lékové studie a prevence diabetu 2. typu 174
- 10.14 Vedlejší efekty léků a diabetes 2. typu 177
- 10.15 Sekundární prevence a prevence komplikací diabetu 180
- 10.16 Aktuální doporučení pro detekci rizika a prevenci diabetu 2. typu 180
- 11 Prevence závislosti na tabáku** 184
Eva Králíková
- 11.1 Způsoby užívání tabáku 184
- 11.2 Prevence závislosti na tabáku obecně 186
- 11.3 Prevence v rodině – co mohou udělat rodiče? ... 187
- 11.4 Léčba závislosti na tabáku – prevence desítek nemocí 187
- 11.5 Motivace k abstinenci – „5 R“ 188
- 11.6 Co dělat v praxi 188
- 11.7 Kde hledat pomoc 188
- 11.8 Webové stránky 188
- 12 Pohybová aktivita a kardiovaskulární prevence** 190
Vladimír Tuka
- 12.1 Úvod 190
- 12.2 Jak doporučovat pohybovou aktivitu? 191
- 12.3 Pohyb v primární prevenci 195
- 12.4 Pohyb v sekundární prevenci 195
- 13 Prevence v onkologii** 197
Tomáš Büchler, Katarína Lajbl Večeřová
- 13.1 Úvod 197
- 13.2 Chemické rizikové faktory 198
- 13.3 Fyzikální rizikové faktory 200
- 13.4 Biologické rizikové a protektivní faktory 202
- 13.5 Chemoprolaxe nádorů 204
- 13.6 Profylaktická chirurgie 205
- 13.7 Screening nádorů 205
- 14 Prevence v pneumologii** 208
Norbert Pauk
- 14.1 Asthma bronchiale 208
- 14.2 Chronická obstrukční plicní nemoc 210
- 14.3 Karcinom plic 213

14.4	Pneumonie.....	217	19	Prevence v ortopedii	288
14.5	Tuberkulóza	218		<i>David Jahoda, Rastislav Hromádka, David</i>	
14.6	Pneumokoniózy.....	221		<i>Pokorný, Ivana Jahodová, Juraj Jakubička</i>	
15	Prevence v endokrinologii	223	19.1	Prevence vývojové dysplazie kyčelního kloubu ..	288
	<i>Michal Kršek</i>		19.2	Prevence infekce kloubních náhrad	291
15.1	Prevence poruch v důsledku jodového deficitu ..	223	19.3	Prevence tromboembolické nemoci v ortopedii a traumatologii.....	298
15.2	Prevence kongenitální hypotyreózy.....	225	20	Prevence v gastroenterologii a hepatologii	304
15.3	Screening vrozené adrenální hyperplazie	226		<i>Tomislav Švestka</i>	
15.4	Životní styl a endokrinologická onemocnění ..	226	20.1	Refluxní choroba jícnu.....	304
16	Prevence v nefrologii	227	20.2	Akutní a chronická gastritida	304
	<i>Romana Ryšavá</i>		20.3	Vředová nemoc žaludku a duodena	305
16.1	Epidemiologie postižení ledvin	227	20.4	Stavy po operacích žaludku	307
16.2	Rizikové faktory pro vznik CKD.....	229	20.5	Celiakální sprue	307
16.3	Rizikové faktory vzniku dalších onemocnění ledvin a močových cest.....	232	20.6	Deficit laktázy a sacharázy-izomaltázy	307
16.4	Screeningová vyšetření v nefrologii.....	234	20.7	Syndrom slepé kličky.....	308
16.5	Preventivní opatření	238	20.8	Syndrom krátkého střeva	308
16.6	Léčebná opatření ovlivňující renální riziko ..	240	20.9	Zácpa a průjem	308
17	Prevence alergií a imunopatologických stavů	247	20.10	Idiopatické střevní záněty.....	309
	<i>Ilja Stříž, Martin Fuchs</i>		20.11	Divertikulární choroba tlustého střeva.....	309
17.1	Faktory ovlivňující vznik a rozvoj alergických onemocnění	247	20.12	Dráždivý tračník.....	309
17.2	Prevence alergií v kojeneckém věku	249	20.13	Biliární kolika, akutní zánět žlučníku.....	310
17.3	Alergie k inhalačním alergenům	253	20.14	Chronická kalkulózní cholecystitida.....	310
17.4	Potravinová alergie	257	20.15	Akutní pankreatitida	310
17.5	Léková alergie.....	263	20.16	Chronická pankreatitida	311
17.6	Alergie na hmyz.....	264	20.17	Akutní virové hepatitidy	311
17.7	Časný záchyt primárních imunodeficiencí	266	20.18	Chronické virové hepatitidy.....	312
17.8	Sekundární imunodeficity a sklon k infekcím.....	270	20.19	Nádorová onemocnění gastrointestinálního traktu.....	312
17.9	Autoimunitní onemocnění.....	272	21	Prevence chorob nervového a myoskeletálního systému	316
18	Prevence osteoporózy a zlomenin	276		<i>Martin Bojar, Aleš Tomek</i>	
	<i>Jan Rosa</i>		21.1	Úvod a mezioborové souvislosti.....	316
18.1	Osteoporóza jako nemoc.....	276	21.2	Cévní mozkové příhody	317
18.2	Farmakoterapie	278	21.3	Epilepsie	324
18.3	Prevence osteoporózy	278	21.4	Polyneuropatie.....	327
18.4	Výživa	280	21.5	Neurodegenerativní onemocnění	329
18.5	Fytoestrogeny.....	282	21.6	Bolesti hlavy.....	332
18.6	Estrogenní substituce v prevenci osteoporózy ..	283	21.7	Roztroušená skleróza mozkomíšní, autoimunitní a zánětlivá onemocnění nervového systému. Infekční onemocnění	335
18.7	Fyzická aktivita.....	283	21.8	Bolesti zad, vertebrogenní onemocnění	337
18.8	Pády a jejich prevence.....	284			
18.9	Protektory kyčle (hip protectors)	286			
18.10	Celotělové vibrace	287			

22	Prevence v otorinolaryngologii	339	26.2	Prevence v oblasti plánovaného rodičovství	385
	<i>Jaromír Astl</i>		26.3	Prevence sexuálního násilí	386
22.1	Onemocnění ucha	339	26.4	Prevence sexuálního úchylného jednání	386
22.2	Onemocnění dýchacích cest	344	26.5	Prevence prostituce	387
22.3	Příznaky onemocnění polykacích cest a onemocnění krku	348	26.6	Rizika pornografie	387
22.4	Závěr	352	26.7	Rizika internetu a kybersexu	388
23	Prevence v oftalmologii	353	27	Molekulární genetik a současné možnosti predikce rizika onemocnění	390
	<i>Aneta Klímová, Petra Svozílková</i>			<i>Jaroslav A. Hubáček</i>	
23.1	Refrakční vada	354	27.1	Úvod	390
23.2	Katarakta	354	27.2	Genetická rozmanitost	391
23.3	Glaukom	354	27.3	Typy genetických onemocnění	392
23.4	Diabetická retinopatie	355	27.4	Typy genetických studií	393
23.5	Věkem podmíněná makulární degenerace	356	27.5	Interakce mezi geny a vnějším prostředím	394
23.6	Zrakové postižení u dětí	356	27.6	Nutrigenetika, nutrigenomika, aktigenetika	396
23.7	Trachom	357	27.7	Epigenetika	396
23.8	Onchocerkóza	357	27.8	Konkrétní příklady významu genetiky v praxi	397
23.9	Hereditární oční onemocnění	358	27.9	Genetické skóre	399
23.10	Oční poranění	358	27.10	Ochrana genetických informací	399
24	Prevence v dermatovenerologii	359	27.11	Komerční prediktivní/rekreační genetik	399
	<i>Jan Hugo, jr.</i>		28	Prevence burn-out syndromu	401
24.1	Prevence v dermatologii	359		<i>Radkin Honzák</i>	
24.2	Prevence ve venerologii	366	29	Návykové látky v moderní preventivní medicíně	406
25	Prevence v psychiatrii	371		<i>Michal Miovský</i>	
	<i>Martin Anders</i>		Slovník preventivní medicíny	412	
25.1	Prevence v oblasti duševního zdraví	372	Přehled použitých zkratk	414	
25.2	Základní oblasti prevence duševního zdraví	373	Seznam obrázků	418	
25.3	Typy preventivních opatření v psychiatrii a jejich příklady	373	Medailonky hlavních autorů	422	
26	Prevence v sexuologii	384	Rejstřík	424	
	<i>Radim Uzel</i>				
26.1	Prevence sexuálního zneužívání nezletilých	384			